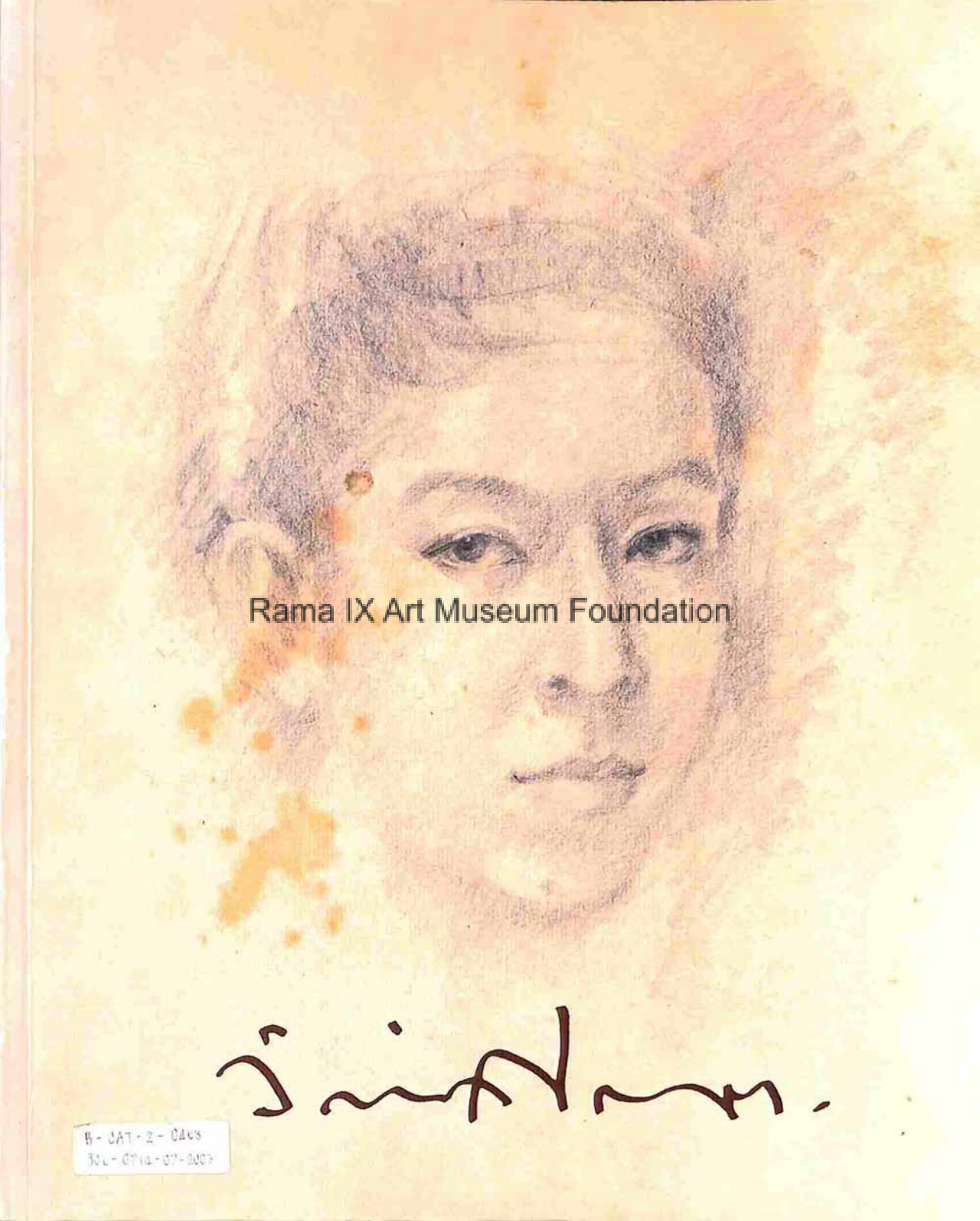

Rama IX Art Museum Foundation

Sinthana.

B-CAT-2-0403
304-0710-07-2007

Rama IX Art Museum Foundation

Rama IX Art Museum Foundation

นิทรรศการศิลปกรรมเชิดชูเกียรติ
จักรพันธุ์ โปษยกฤต

เนื่องในวาระครบรอบ ๖๐ ปี

คณะจิตรกรรมประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

๑๗ กรกฎาคม - ๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ

เนื่องในวาระครบรอบ ๖๐ ปี คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในปี พ.ศ.๒๕๔๖ นี้ ทางคณะจิตรกรรมฯ ได้จัดงานแสดงศิลปกรรมเชิดชูเกียรติให้ข้าพเจ้า และได้นำความกราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นองค์ประธานเปิดการแสดงนิทรรศการฯ ครั้งนี้ อันเป็นพระกรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้

คณะจิตรกรรมฯ เป็นคณะแรกที่มีมาพร้อม ๆ กับการก่อตั้งมหาวิทยาลัยศิลปากรเมื่อปีมะแม พุทธศักราช ๒๔๘๖ คณะจิตรกรรมฯ กับมหาวิทยาลัยศิลปากรจึงมีอายุเท่ากัน

ข้าพเจ้าเกิดในปีมะแม พ.ศ.๒๔๘๖ คณะจิตรกรรมฯ กับข้าพเจ้าจึงเกิดพร้อมกัน หากฝ่ายหนึ่งเกิดมาเป็นครู ฝ่ายหนึ่งเกิดมาเป็นศิลปิน

RamailX Art Museum Foundation

ข้าพเจ้าถือว่าเป็นเด็กจิตรกรรมฯ โดยกำเนิด จากชั้นมัธยม ๘ วิชาวุฒิวิทยาลัย ที่ยังเพ็งตั้งไว้ในวิชาช่าง มาสู่การฝึกฝนอบรมเฉพาะจากครูบาอาจารย์ที่คณะจิตรกรรมฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยจึงเปรียบเสมือนสัญลักษณ์แทนครูบาอาจารย์หลายๆ ท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้

ให้ทุกอย่างตั้งแต่วิชาความรู้ขั้นพื้นฐาน ทั้งเบื้องต้น เบื้องกลาง และเบื้องสูง สุดท้ายก็ให้กระทั้งการยกย่องสรรเสริญ แม้เมื่อจบการศึกษาไปแล้ว ยามใดเกิดลงกาหรือมีปัญหาติดขัด ก็ยังคงคอยแก้ไขให้คำแนะนำ อยู่ในสายตาเสมอ จนศิษย์เกิดความซำนซำนานูญที่จะประคองตนไปได้ อย่างมีหนทางครู มีไ้ทางป่า หรือครูพักลักจำ

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเราไว้ว่า

“นิมิตฺตํ สาธุ รูปานํ กตมฺญูกตฺตเวทิตา”

ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายคนดี

คนไทยแต่ก่อนแม้ในปัจจุบัน ถือการวะในเครื่องมือประกอบศิลปะในแขนงของตน เช่น

ไหว้ตะโพน ไหว้ฆ้อง ไหว้ระนาด เมื่อจะมีการบรรเลง ก็ยกไม้ตีขึ้นจบประนม ไหว้ครูมนุษย์ที่
ประสิทธิ์ให้วิชาไปจนกระทั่งครูเหวดา ถือว่าเครื่องมือชิ้นนี้ก็คือครูของเขา

หรือคนเชิดหุ่น ก่อนจะหยิบหุ่นมาเชิดก็ต้องไหว้เสียก่อน เชิดเสร็จวางหุ่นแล้ว ก็ต้อง
ไหว้อีกที

เช่นเดียวกับนาฏศิลป์โขนละคร แรกๆก่อนจะสวมหัวโขนหรือชฎา ครูผู้ใหญ่จะเป็นผู้สวมให้
ต่อมาเมื่อจัดเจนเวทีแล้ว จะหยิบสวมเองต้องยกมือไหว้ก่อน แสดงเสร็จถอดเครื่องหัวออกแล้ว
ต้องไหว้เป็นการเคารพบูชาครู ที่คุ้มครองปกปักรักษาให้การแสดงปราดจากอุปรากร และเป็น
ที่ติดตามต้องใจของผู้ชม

Rama IX Art Museum Foundation
ประเพณีเหล่านี้ เป็นลัทธิธรรมเนียมการปลงฝังสิ่งอันประเสริฐ ที่อยู่คู่ชาติไทยมาช้านาน
ข้าพเจ้ามีศรัทธาว่า จริยวัตรแล้วคนเราได้ดีเพราะมีอัน มีดีดีเพราะตนเอง บิดามารดาก็ดี

ครูบาอาจารย์ก็ดี สถานศึกษาและเพื่อนฝูงญาติมิตร ตลอดจนบรรดาท่านผู้นิยมชมชอบในผลงาน
ก็ดี ล้วนเป็นผู้มีอุปการะ บุญคุณของท่านเหล่านี้ต่างหาก ที่นำและสั่งให้บุคคลก้าวไปได้อย่าง
สถาวรในทุกขณะ

มีคำกล่าวว่า “เพชร ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็เป็นเพชร.....” ซึ่งก็จริง หากก็เป็นสักแต่ว่าเพชร
ไม่มีอะไรที่เหนือไปกว่าหินธรรมดาๆก้อนหนึ่ง จนกว่าจะได้รับการเจียรใน ช่างเจียรในเพชรก็
คือ ครูบาอาจารย์ ครั้นสำเร็จเป็นแก้วมณีอันมีค่าแล้ว ยังต้องอาศัยการเชิดชูประดับไว้ในสถาน
อันควรแก่รัศมี

ถ้าไม่ประกอบด้วยองค์คุณเหล่านี้ ก็เหมือนดังคำอุปมาที่ว่า “เอาเพชรไปทิ้งในตม.....”

ความซาบซึ้ง และสำนึกในพระคุณที่ข้าพเจ้ามีต่อ
ปรากฏอยู่ในข้อเขียนข้างต้นนี้แล้ว ดังนี้

จักรพันธ์ โปษยกฤต

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

In 2003, the Faculty of Painting, Sculpture and Graphic Arts, Silpakorn University, is marking its sixtieth anniversary by organising, on my behalf, an art exhibition at which the University has requested the gracious presence of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn to preside over the opening ceremony.

The Faculty of Painting and Sculpture was the first faculty to be founded at the inauguration of Silpakorn University in 1943, which was the Year of the Goat, thus making the Faculty and the University the same age.

I was also born in the Year of the Goat in 1943. My alma mater and I share the same birth year, which has linked us closely, one in the role of Teacher and the other, as Pupil.

I have always considered myself an offspring of the Faculty of Painting. From Mathayom 8 at Vajiravudh College, where I was a mere toddler in the arts, to the specialised training by the professors at the Faculty, he who has given me an invaluable education in every aspect from the basics, through the elementary and intermediate levels to the stage of advanced knowledge and, in due course, to recognition and accolades after graduation. Whenever I had doubts and questions, the Faculty was always there to give advice and counsel, until this pupil of theirs had achieved sufficient expertise to exist through his own distinctive means: the master's means; never was this pupil abandoned in the wilderness or left to struggle on his own.

Buddha has given us this valuable teaching:

nimiṭṭaṇ ၵādhū rūpānaṇ katanyūkaṭṭaveditā

Gratitude is the mark of a good man.

Thai people have always held their tools of trade in high respect. For instance, they honour their musical instruments before and after playing them, in homage to their human teachers as well as the spiritual ones who are believed to be celestial beings. Even their instruments are deemed to be their respected teachers.

A puppeteer must pay such respect to his/her puppet each time he/she picks it up to perform and puts it away after the performance is over.

Likewise, Khon or Lakhon performing artists must be initiated by their older masters by crowning them with their respective masks or tiaras. Only when they have become seasoned or veteran performers are they allowed to crown themselves each time they perform but, even then, not without a proper "wai" to show due respect. Upon the removal of their headdresses after a performance, they must also "wai" in respect to their Teachers for giving them protection and blessing them with a smooth-running and fascinating performance.

These traditions are customary for inculcating that noble behaviour which has characterised the Thai nation for so long.

Rama IX Art Museum Foundation
I believe that one acquires one's expertise and earns one's merit not entirely for oneself but on account of others whether it be one's parents, teachers, educational institutions, relatives, friends or even aficionados, whose patronage must be respected. One owes a debt of gratitude to these benefactors who have brought one so far in life and still move one forward securely.

There is a common saying that "A diamond is forever a diamond, wherever it may be," which is true to a certain extent. Yet it will be just a diamond a mere stone until it is cut to its full brilliance. Diamond cutters are themselves teachers. Their finished work, which is the precious stone, must be held in a proper place to make it shine. Without these benefactors, one's work is just like the proverbial "diamond in a bog," where the stone has lost its brilliance and goes to waste.

And so, as is apparent from the above tribute, I wish to convey my sincere appreciation and indebtedness.

Chakrabhand Posayakrit

28 February 2003

สารจากคณบดีคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์

โครงการศิลปกรรมเชิดชูเกียรติ จักรพันธุ์ โปษยกฤต

มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นมหาวิทยาลัยศิลปะแห่งแรกของประเทศไทย ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๖ โดยมีคณะจิตรกรรมประติมากรรม เป็นคณะวิชาแรก และจะมีอายุครบ ๖๐ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ นี้

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี เป็นผู้บุกเบิกวงการศิลปะร่วมสมัยของไทย ท่านเป็นผู้ก่อตั้ง คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ และเป็นคณบดีคนแรกของคณะจิตรกรรมฯ อาจกล่าวได้ว่า ความก้าวหน้าของคณะจิตรกรรมฯ และวงการศิลปะร่วมสมัยของไทย ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี เป็นผู้วางรากฐานไว้ให้นับแต่อดีตถึงปัจจุบัน

จักรพันธุ์ โปษยกฤต เป็นศิษย์ของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี และเป็นศิษย์เก่าของคณะจิตรกรรมฯ ที่มีผลงานดีเด่นทางวิชาการ และวิชาชีพในการสร้างสรรค์ศิลปะ อันทรงคุณค่า ทั้งทางด้านจิตรกรรมร่วมสมัย จิตรกรรมแนวไทยประเพณี หุ่นกระบอก และงานประณีตศิลป์ ซึ่งเป็นงานทัศนศิลป์ที่ต้องประสานศิลปะทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม ประณีตศิลป์ วรรณกรรมและนาฏดุริยางคศิลป์เข้าไว้ด้วยกันซึ่งเปี่ยมล้นไปด้วยคุณค่าทางสุนทรียภาพ ที่มีประโยชน์ต่อวงการศึกษาศิลปะไทย และศิลปะไทยร่วมสมัย ผลงานดังกล่าวเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ

จักรพันธุ์ โปษยกฤต เป็นผู้มีความสำคัญในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย จนได้รับการเสนอชื่อให้เข้ารับพระราชทานปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาศิลปกรรม จากคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ และได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะ (จิตรกรรม) ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๓

จากหลักการเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ จึงได้จัดทำโครงการศิลปกรรมเชิดชูเกียรติ จักรพันธุ์ โปษยกฤตขึ้น โดยร่วมกับมหาวิทยาลัยศิลปากร หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร จัดแสดงนิทรรศการศิลปกรรมที่หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ ในระหว่างวันที่ ๑๗ กรกฎาคม - ๒ สิงหาคม ๒๕๔๖ โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานเปิดการแสดง “นิทรรศการศิลปกรรมเชิดชูเกียรติ จักรพันธุ์ โปษยกฤต” ในครั้งนี้ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณ และเป็นสิริมงคลยิ่งแก่ศิลปิน คณาจารย์ และคณะจิตรกรรมฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร อันหาที่สุดมิได้

เพื่อเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติ จักรพันธุ์ โปษยกฤต และเสริมสร้างบรรยากาศในการสร้างสรรค์ด้านวิชาการศิลปะ และเพื่อเผยแพร่ศักยภาพองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ศิลปะให้ก้าวหน้าสืบไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปรีชา เกาทอง
คณบดีคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

Rama IX Art Museum Foundation

Rama IX Art Museum Foundation